

Γιατί φεύγουν οι Τουρκοκύπριοι; (Γράμματα από την «άλλη πλευρά»)

Βιογραφικό σημείωμα

Γεννήθηκε το 1958 στη Λευκωσία. Ξεκίνησε την ανεξάρτητη δημοσιογραφία το 1980.

Έχει κερδίσει δώδεκα τοπικά βραβεία για ειδήσεις, έρευνα και συνεντεύξεις καθώς και ένα διεθνές βραβείο για την προώθηση της ειρήνης και της κατανόησης μεταξύ των λαών (Διεθνής Οργάνωση Δημοσιογράφων 1988).

Σαν δημοσιογράφος ταξίδεψε στη Ρωσία, τη Τσεχοσλοβακία, το Αζερμπαϊζάν, τη Βουλγαρία, την Εσθονία, την Ελλάδα, την Αγγλία, τη Γερμανία και τις ΗΠΑ.

Έχει εκδώσει βιβλίο με τίτλο «Σημειώσεις για την περεστρόικα», το 1990.

Υπήρξε ιδρυτικό στέλεχος του Γυναικείου Κέντρου Ερευνών.

Έδωσε μια σειρά διαλέξεων στη Λευκωσία και το Λονδίνο σε ελληνοκυπριακά ακροατήρια με θέμα τα προβλήματα των Τουρκοκυπρίων γυναικών.

Είναι η αντιπρόσωπος του Women's International Studies Europe (WISE) για την Κύπρο.

Είναι μέλος της World Wide, μιας γυναικείας οργάνωσης που ασχολείται με

Με τη Σεβγκούλ Ουλουταγκ

θέματα περιβάλλοντος.

Από το 1991 συμμετέχει στα εργαστήρια Επίλυσης Συγκρούσεων που γίνονται στην Κύπρο. Συμπλήρωσε το «Project Leaders II» το 1994.

Το 1993 συμμετείχε σ' ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης πέντε εβδομάδων στις ΗΠΑ με θέμα «Γυναίκες στη Διοίκηση-Εκπαίδευση για Ηγέτες στη δεκαετία του 1990».

Ο Λιμνίτης - 42 μίλια από τη Λευκωσία - είναι ένα όμορφο χωριό. Βουνά, πράσινο και η θάλασσα - ο τόπος όπου μερικοί από τους πρώτους κατοίκους της Κύπρου ξεκίνησαν το ταξίδι τους σ' αυτό το τραγικά λυπημένο και όμορφο νησί.

Ο Λιμνίτης είναι ξακουστός για τις φράουλες του, για τα φρούτα και λαχανικά... Σχεδόν όλα τα είδη φρούτων ευδοκούν εδώ εκτός από τα κεράσια... Όσο για το νερό - υπάρχει άφθονο... Όσο για τους τουρίστες - έρχονται κάθε καλοκαίρι Όσο για τους κατοίκους - **φεύγουν μακριά μαζικά...**

Όλα αυτά είναι σαν ένα πρίσμα που αντανάκλα τις δημογραφικές αλλαγές στην τουρκοκυπριακή κοινότητα: Ο Λιμνί-

της είχε πληθυσμό πέραν των δύο χιλιάδων. Σήμερα απομένουν περίπου τριακόσιοι. Χίλιοι διακόσιοι Λιμνίτες ζουν στην Αγγλία και γύρω στους εννιακόσιους στην Αυστραλία... Έχουν φύγει μακριά σε άλλους τόπους, σε άλλες χώρες, σε αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής, ενός καλύτερου μέλλοντος. Η Κύπρος έχει πολύ λίγες προοπτικές για το μέλλον της νέας γενιάς... ακόμα και για το μέλλον της μέσης ηλικίας.

Ο Λιμνίτης είναι ένα μόνο παράδειγμα... Κάθε μέρα στο βόρειο τμήμα του νησιού μας, ακούουμε για ακόμα μια οικογένεια που πώλησε ότι είχε - εκτός από το σπίτι της - για να δοκιμάσει την τύχη της στην Αυστραλία ή τον Καναδά...

Κάθε άλλη μέρα μαθαίνουμε για το γιο του τάδε που τέλειωσε τις σπουδές του και βρήκε μια καλή δουλειά στην Αγγλία ξεκινώντας μια καινούρια ζωή εκεί... Κάθε άλλη βδομάδα ακούουμε για Τουρκοκύπριους νέους που ζουν και εργάζονται στην Τουρκία... Μόνο στην Κωνσταντινούπολη, λέγεται ότι ζουν περίπου **δύο χιλιάδες Τουρκοκύπριοι με μεταπτυχιακά διπλώματα επιπέδου Masters ή Doctorate** που δεν επιστρέφουν στο νησί αλλά προτιμούν να δουλέψουν στο εξωτερικό. για μια κοινότητα των εκατόν πενήντα χιλιάδων, δύο χιλιάδες νέοι με Masters και Doctorate **είναι πολλοί**. Απλώς σημαίνει φυγή των πιο προσοντούχων και άλλα.

Γιατί φεύγουν; Και γιατί δεν επιστρέφουν;

Ο λόγος είναι απλός: το «**κυπριακό**

πρόβλημα» είναι η κύρια αιτία και μπορούμε να αναφέρουμε και πολλούς άλλους λόγους. Η **οικονομική κατάσταση** δεν είναι πολύ ελπιδοφόρα, το κατά κεφαλήν εισόδημα είναι γύρω στις δύο χιλιάδες δολάρια.

Η **εγκληματικότητα** είναι σε έξαρση· όλο και περισσότεροι άνθρωποι έρχονται από την Τουρκία αναζητώντας κάτι: κάτι που η Τουρκία **δεν τους έχει δώσει** - μια δουλειά, χρήματα και αν αυτά δεν υπάρχουν μια κλοπή.

Ναι, οι Τουρκοκύπριοι φεύγουν μαζικά. Τα τελευταία χρόνια η **μετανάστευση των Τουρκοκυπρίων ήταν τόσο ραγδαία που είναι αισθητή, συγκεκριμένη και ορατή**... Όταν περπατώ στους δρόμους, βλέπω με τα ίδια μου τα μάτια ότι οι άνθρωποι από την Τουρκία είναι άνετα πιο πολλοί από τους Τουρκοκύπριους και νιώθω πόνο στην καρδιά μου.

Αυτοί που λένε ότι οι Τούρκοι είναι παντού Τούρκοι, ότι πρέπει να αυξήσουμε τον πληθυσμό μας, για να φτάσουμε τους Ελληνοκύπριους, δεν προσέχουν τέτοια πράγματα. Μα εγώ τα βλέπω, διότι νιώθω ότι στα επόμενα χρόνια, δεν θα υπάρχει τουρκοκυπριακή κοινότητα στη βόρεια Κύπρο. Θα υπάρχουν μόνο αυτοί που έρχονται από την Τουρκία. Και, ίσως, μόνο μερικές χιλιάδες Τουρκοκύπριοι που θα ζουν στον βορρά και οι υπόλοιποι: Αυστραλία, Αγγλία, Καναδά - διάλεξε!

Βέβαια, δεν κατηγορώ αυτούς που έρχονται στη βόρεια Κύπρο από την Τουρκία γυρεύοντας κάτι - είναι αυτοί που δεν έχουν τίποτε: είναι άνεργοι, δεν έχουν χρήματα και έρχονται να δουλέψουν. Δεν

θα ερχόντουσαν εάν τους εδίδοντο δουλειές και μια αξιοπρεπής ζωή στη δική τους χώρα, εάν υπήρχε εκεί δικαιοσύνη.

Και στη βόρεια Κύπρο αν δεν βρουν δουλειά κλέβουν. Και με ένα πλοιάριο πάνε πίσω στην Τουρκία, όπου η τουρκοκυπριακή Αστυνομία δεν μπορεί να τους συλλάβει. Το βράδυ, δηλαδή, στις 7 μ.μ. δεν μπορείς να κυκλοφορήσεις πεζός στους δρόμους της Λευκωσίας.

Τόλμησε αν θέλεις. Αυτοί που δεν έχουν τίποτε είναι εκεί: εάν τυχόν περπατάς εκεί μπορεί να σε ληστέψουν, βάζοντας ένα μαχαίρι στο λαιμό σου. Όταν το 1991 καταργήθηκε η θεώρηση διαβατηρίων μεταξύ της Τουρκίας και της βόρειας Κύπρου και μπορούσε οποιοσδήποτε να 'ρθει με απλώς μια ταυτότητα, πολλοί Τουρκοκύπριοι διαμαρτυρήθηκαν και έκρουσαν τον κώδωνα του κινδύνου: πολιτικά κόμματα, οργανώσεις και ακαδημαϊκοί προειδοποίησαν ότι θα εδημιουργείτο έξαρση του εγκλήματος, θα άλλαζε η δημογραφική δομή κτλ.

Όλοι αυτοί, όμως, κατηγορήθηκαν από το κατεστημένο που ισχυρίζεται ότι: «Οι Τούρκοι είναι παντού Τούρκοι· πρέπει ν' αυξήσουμε τον πληθυσμό μας για να ανταγωνιστούμε τους Ελληνοκύπριους!» Εχειροκρότησαν τη νέα διαδικασία και ισχυρίστηκαν ότι όσοι αντιτίθεντο ήταν προδότες! αλλά η εισροή από την Τουρκία ήταν τόσο ραγδαία που ακόμα και η Αστυνομία δεν μπορούσε να συλλάβει αυτούς που διέπρατταν εγκλήματα. Θα έρχονταν με φέρρυ-μποτ από την Τουρκία θα έκλεβαν τη νύκτα και θα επέστρεφαν στη χώρα

τους με το ίδιο φέρρυ-μποτ.

Είναι όλα αυτά καινούρια; Όχι, δεν είναι για μεγαλοπόλεις αλλά είναι για μας τους Τουρκοκυπρίους που ουσιαστικά είχαμε μόνο μερικά εγκλήματα κάθε χρόνο. Αλλά μαθαίνουμε. Μαθαίνουμε να κλειδώνουμε τις πόρτες μας, να κλείνουμε τα παράθυρά μας, να μην αφήνουμε τα μικρά παιδιά μας να παίζουν στους δρόμους, αφού έγιναν απόπειρες απαγωγής παιδιών στο κέντρο της Λευκωσίας από τα σχολεία - κάτι ξένο στην τουρκοκυπριακή παράδοση.

Σύμφωνα με κάποιους υπολογισμούς ο αριθμός των τουρκοκυπρίων που ζουν στη βόρεια Κύπρο είναι σήμερα 65-70 χιλιάδες. Κανένας δεν ξέρει, σίγουρα, αν αυτό είναι αλήθεια αλλά αυτοί είναι απλώς υπολογισμοί. Ακόμα και ο Οργανισμός Προγραμματισμού της τουρκοκυπριακής κοινότητας έχει παραδεχθεί σε Ετήσιες Εκθέσεις Προγραμματισμού ότι **ούτε αυτοί δεν ξέρουν τον ακριθή αριθμό του πληθυσμού** και συνεπώς δεν μπορούν να κάνουν **ρεαλιστικό σχεδιασμό για το μέλλον...** Είναι, βέβαια, **σαν ένα μπούμεραγκ** που θα μπορούσε να κτυπήσει την ελληνοκυπριακή κοινότητα στην επόμενη δεκαετία εάν αυτές οι δημογραφικές αλλαγές δεν σταματήσουν. Το γιατί είναι απλό. Τι κοινό έχετε με κάποιον που έρχεται από την Τουρκία και ζει στην Κύπρο;

Τι έχετε να συμμεριστείτε; Ποια πολιτιστική παράδοση έχετε να συμμεριστείτε; Ποιο μέλλον; Πώς θα τους κατανοήσετε; Πώς θα σας κατανοήσουν;

Ναι, το λέω καθαρά: Δεν γνωρίζω

άλλη διέξοδο. **Εάν το κυπριακό πρόβλημα δεν λυθεί στα επόμενα δέκα χρόνια, νιώθω ότι θα χάσουμε το δικαίωμα να υπάρχουμε σαν εθνική ομάδα** - σαν η τουρκοκυπριακή κοινότητα - στον κόσμο. Όπως στη φυσική επιλογή, **θα πάψουμε να υπάρχουμε**. Ίσως να ζούμε στο Λονδίνο ή το Σίτνεϊ ή το Τορόντο αλλά τι σχέση έχει αυτό με την Κύπρο;

Τι σημαίνει να είσαι Τουρκοκύπριος; Για μένα σημαίνει να ανήκω σε μια αυθεντική κοινότητα - την τουρκοκυπριακή κοινότητα - **να ζω στην Κύπρο**, να έχω την κουλτούρα του νησιού, να μιλώ τουρκικά και να έχω στενούς δεσμούς με την τουρκική κουλτούρα.

Κάποτε είχα δεσμούς με τους Ελληνοκύπριους αλλά από τότε που διαρέθηκε το νησί υπήρχε πολύ λίγη επικοινωνία για να εκφράσω τις ανάγκες, τους φόβους και τις επιθυμίες της κοινότητάς μου. Χρειάζομαι αυτή την επικοινωνία - χρειάζομαι να εκφράσω τις ανησυχίες και τις ελπίδες μου αφού πιστεύω ότι έχουμε ένα κοινό μέλλον στο νησί.

Δεν ζούμε στον εικοστό αιώνα και δεν μας χωρίζουν μόνο πέντε χρόνια από τον εικοστό πρώτο; Νιώθω ότι πρέπει να επιλύσουμε την εθνική μας διαμάχη για να μπορέσουμε να πατήσουμε το κατώφλι του εικοστού πρώτου αιώνα χωρίς φόβους και ανησυχίες, να μπορέσουμε να κτίσουμε ένα κοινό μέλλον και για τις δύο μας κοινότητες και νιώθω ότι δεν υπάρχει άλλος τρόπος.

Υπάρχει; Ίσως για άλλους, αλλά για μένα δεν υπάρχει άλλος τρόπος από την

επίλυση της διαμάχης με ειρηνικά μέσα. Αυτό θα σημαίνει και τον τερματισμό των δημογραφικών αλλαγών στη δική μου κοινότητα. Σε μια μυστική δημοσκόπηση του Οργανισμού δημοσκοπήσεων COMAR η πλειοψηφία αυτών που πήραν μέρος - γύρω στους 1300 - πιστεύουν ότι τα προβλήματα της κοινότητάς μας θα λυθούν εάν λυθεί το κυπριακό πρόβλημα.

Το ποσοστό τους ήταν 54%. Μόνο το 18% πιστεύει ότι τα προβλήματα - οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά - μπορούν να λυθούν με αυξημένη βοήθεια από την Τουρκία. Στην ίδια δημοσκόπηση, **63% από αυτούς που πιστεύουν ότι με τη λύση του Κυπριακού θα λυθούν τα προβλήματα της τουρκοκυπριακής κοινότητας είναι ηλικίας 25-34 ετών**. Το ίδιο πιστεύει επίσης και το **59% της ηλικίας 35-44 ετών**. Όλα αυτά είναι ένας νέος προσανατολισμός στη σκέψη της κοινότητας.

Για πρώτη φορά είδαν τη σχέση του κυπριακού προβλήματος με τις βασικές αιτίες των δικών τους προβλημάτων. Η φυγή των Τουρκοκυπρίων, η αύξηση του εγκλήματος, η χειροτέρευση της οικονομικής κατάστασης και ανεκπλήρωτες υποσχέσεις των πολιτικών θα μπορούσαν να είναι οι λόγοι που έφεραν την κοινότητα σ' αυτό το επίπεδο σκέψης.

Στην ίδια δημοσκόπηση, 42,7% πιστεύουν ότι η καλύτερη λύση για το κυπριακό είναι η «ομοσπονδία ή συνομοσπονδία». Μόνο 15% πιστεύει ότι η **καλύτερη λύση θα είναι** η «προσάρτηση της βόρειας Κύπρου στην Τουρκία». Το 39% πιστεύει ότι η «αναγνώριση» είναι η